

Институт по обща и неорганична химия
Българска академия на науките

информационен бюлетин

брой 52

24 март 2009 г.

В резултат на два успешни проекта от конкурсната сесия на ФНИ за създаване на Центрове за върхови научни постижения, в края на 2008 г. бе сключен договор за създаване на **Национален център за нови материали, UNION**. Базова организация е Институтът по обща и неорганична химия към БАН, а координатор е ст.н.с. I ст. дхн К. Хаджииванов.

Новият център се състои от два модула. **Модул 1 «Център за съвременни материали»** обединява изследователски екипи от две научни институции – Институт по обща и неорганична химия при БАН и Химически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Двете институции са равноправни партньори в консорциума. Координатор на Модул 1 е ст.н.с. I ст. дхн К. Хаджииванов. **Модул 2 «Нови материали за медицината и фармацията»** включва изследователи от Института по полимери на БАН (базова организация) и от Фармацевтичния и Медицинския факултети на Медицинския Университет, София. Координатор на модула е ст.н.с. I ст. дхн К. Троев.

Основна задача на **Националния Център за нови материали UNION** е да повиши нивото на научните изследвания в областта на новите материали не само в институциите от консорциума, но и в цялата страната. Специфичните задачи на Центъра са свързани с:

- 1) изграждане на Национална и Балканска мрежи по съвременни материали;
- 2) въвеждане на нови, актуални за страната тематики и изследователски методики;
- 3) осигуряване на ефективен трансфер на иновации към индустрията;
- 4) повишаване нивото на обучение в областта на материалознанието;
- 5) подпомагане на кариерното развитие на млади учени.

доц. дхн Г. Вайсилов

Новият център беше официално открит на 21 февруари 2009 г. Церемонията по официалното представяне на НЦНМ откри доц. дхн Г. Вайсилов, който даде думата на ст.н.с. I ст. дхн К. Хаджииванов, координатор на Центъра за встъпително слово.

Слово на ст.н.с. I ст. дхн К. Хаджииванов

Уважаеми г-н Управител на ФНИ, Уважаеми г-н Зам. председател на БАН, Уважаеми г-н Ректор, Уважаеми членове на Борда на съветниците, Драги колеги и гости, За мен е чест да открия церемонията по официалното представяне на НЦНМ.

Благодаря и на членовете на борда на съветниците, че уважиха с присъствието си това събитие, още повече, че основната част от тях идват от чужбина и от други градове на страната. Това са: проф. Фреди **Адамс** от Университет Антверпен, Белгия, проф. Гуидо **Буска** от Университет на Генуа – Италия, проф. дхн Красимир **Иванов** – Ръководител на катедра "Обща химия" на

Аграрния Университет в Пловдив, Научен секретар на Академичния Съвет, проф. Уве **Кьостер** от Дортмундски университет, Германия, проф. дхн Петко **Петков**, ректор на Бургаския Университет „Асен Златаров“, проф. Чафик **Сюзер** от Университет Билкент, Турция, проф. Хартмут **Фюс** от Технически Университет в Дармщад, Германия, проф. Мишел **Ше** от Университет П. и М. Кюри в Париж, Франция.

Няколко думи за Националния Център за Нови Материали. Ние бяхме особено доволни, че в средата на миналата година ФНИ обяви конкурси за Центрове за върхови научни постижения. Една страна, която желае науката да ѝ е приоритет, трябва да намери начини, в цялостната система на финансиране на научните изследвания, да поощрява тези свои учени или научни звена, които показват най-добри резултати. Естествено, от обявяването на конкурса до спечелването на проект има дълъг и труден път. Необходимо е да се убедят оценяващите не само във високото ниво, но и в перспективността на един Център за върхови научни постижения.

Тук ще си позволя да кажа няколко думи от кухнята на събитията. Ще започна с нашия институт не защото е най-важен – напротив, ние сме равностойни и равноправни партньори, а защото естествено знаем най-добре всички подробности. През 2005 година ние спечелихме крупен проект по БРП на Европейската комисия – **Mission** – за център по компетентност. Целта на конкурса бе да подпомогне стартовото развитие на 7 центъра в страната по различни тематични области. На същата конкурсна сесия в нашата област участваше и ХФ на СУ. Те също получиха много висока оценка, ако не се лъжа само с половин точка по-ниска от нашата, което е доказателството за високото научно ниво на тази институция. Освен това с ХФ ние имаме прекрасни отношения и сходни тематичности. Особено важна за нас беше възможността за интеграция със системата на ВО. От друга страна, колегите от ХФ оцениха перспективността на сътрудничеството с нашия институт не само за повишаване на нивото на научните изследвания, но и за допълнително повишаване на качеството на обучението по химия. Като част от Софийския университет, факултетът е най-старият изследователски център в областта на химията в страната и е сред водещите научни институции у нас в тази област на науката. Така се роди проектът за Център за нови материали.

Макар и не много голям, силен в научно отношение е ИП на БАН. Колегите имат традиции в разработването на редица материали, голяма част от тях от значение за медицината и фармацевцията. Неотдавна ИП спечели проект по ЕО за оценка на тяхната дейност. На основата на дългогодишно сътрудничество с ФФ и МФ от МУ, те подготвиха проект за нови материали в областта на медицината и фармацевцията.

Очевидно и двата проекта са били добре оценени от рецензентите – доколкото знаем, известни учени от страната и чужбина. Тъй като и двата проекта засягат две допълващи се области в новите материали, от ФНИ, в лицето на Управителя – проф. Герджиков – предложиха обединяване на участващите научни институции в един Национален център по нови материали. Ние веднага възприехме идеята като отлична. Не на последно място е и фактът, че отношенията ни са много добри, бих казал отлични, което е сред основните предпоставки за провеждане на качествени съвместни изследвания. Новият център ще се състои от два модула в съответствие с двата подадени проекта. Но ние вече обсъждаме как най-ефективно да си взаимодействаме, без да заличаваме спецификата си. Възможности в това отношение има много.

Участниците в научните колективи са над 100, като имаме един добър баланс между утвърдили се и млади учени. Общият бюджет на центъра за първия период е около 2 400 000 лв. т.е. повече от 1 200 000 Евро. Една от основните цели на Центъра е повишаване на научното и образователното ниво в областта на новите материали не само в институциите от центъра, но и в цялата страна. И аз съм убеден, че предложението на фонда за обединяване на двата проекта е далновидно и ще даде плодове. Задълбочената интеграция в областта на новите материали ще ни даде възможност, надявам се, не само да станем водещ регионален център, но и да се впишем по подходящ начин в Европейското изследователско пространство.

Благодаря Ви за вниманието.

Приветствено слово към срещата произнесе проф. Герджиков, Управител на Фонд Научни Изследвания

проф. Герджиков

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на консултативният съвет, поздравявам ви от името на Фонда за научни изследвания и от името на Министъра на образованието. Това което правите днес е откриване на перспективен център за научни изследвания, който се надяваме да допринесе за развитието на науката в България. Г-н Хаджииванов каза голяма част от нещата, които аз исках да кажа тъй като аз познавам пътя който изминахте. Проектопредложенията и на двете институции бяха оценени високо и Фонда прецени, че е добре да се обединят проектите. Изпълнителният съвет имаше идея както каза и акад. Съботинов да осигури не само бъдещи добри условия за работа, но и апаратура и оборудване, което да се използва от всички. Ако погледнете научните пакети този център ще обхване широко научно поле и ще се създаде възможност да се постигнат високи научни резултати. Това партньорство между БАН, Софийският Университет и Медицинският Университет дава основание да се очакват добри резултати. Не ми остава нищо друго освен да ви пожелаая успех, дълго бъдеще на центъра UNION и той да се впише успешно в научната карта на България и на Европейския съюз.

Приветствие от името на Асоциацията на центровете за върхови постижения поднесе Проф. Здравко Стойнов

Проф. Здравко Стойнов

Уважаеми проф. Герджиков, уважаеми колеги поздравявам ви от името на нашата асоциация. Първоначално това беше един дружески клуб, който в края на 2005 година беше узаконен от БАН като неформална организация. Тази организация обединява 8 института на БАН и три други институции, като се покриват различни тематични направления, като генно инженерство, ядрена енергия, нови материали, растителна защита, информационни технологии и други. В течение на тези години нашето съдружие позволи да обменяме опит, да си помагаме и да се научим на по-добър мениджмънт. По това време ние разбрахме, че научната карта на България ще се промени и имаме параграф за нови членове, които са добре дошли. Очевидно новият център UNION е нова епоха в българските научни изследвания, като създаването на Национални центрове за научни изследвания е бъдещото развитие. Бихме могли да считаме, че това е посоката подобно на френската система. Аз бих искал от името на Асоциацията да благодаря на Фонда за научни изследвания и на вас проф. Герджиков, а на всички колеги от Центъра да пожелаая успех и високо вдигнато чело.

Приветствие от името на Борда на съветниците на Центъра произнесе Проф. М. Ше от Университет П. и М. Кюри в Париж, Франция

Проф. Мишел Ше

Аз бих искал да кажа само няколко думи. Имам мисията да говоря и от името на моите колеги. Създаването на този център за перспективни нови материали е впечатляващо. Чрез този център вие ще закупите ново оборудване и ще обучавате студенти и млади учени. Имате адекватно формулирани цели и ще използвате възможностите на химията за решаване на чисто житейски проблеми. Аз бях впечатлен и от двата модула и от кооперирането между двата Университета – Софийски и Медицински, и БАН, което е много удачно. Научни изследвания и обучение е чудесна комбинация. Това което ми направи впечатление е, че се опитвате да запазите равнопоставеността. Към това се стремим непрекъснато и ние във Франция. Накрая искам да благодаря на колегите ми от консултативния съвет.

Приветствие от името на Ръководството на БАН поднесе Акад. Александър Попов**Акад. Александър Попов**

Уважаеми Проф. Герджиков, членове на консултативният съвет и колеги, бих искал да извиня Акад. Съботинов и да ви приветствам от негово име. Това, на което ставаме свидетели днес, е една много добра инициатива. Благодаря на Фонда за научни изследвания в лицето на Проф. Герджиков, че те оцениха усилията на нашите колеги и решиха да финансират този Център. Създаването му е първа птичка в изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания, която се обсъжда в момента. Там е заложено обособяването на Центрове за върхови постижения около водещи научни институции. И това е, което става факт днес. Свидетели сме и на особено добро и надявам се, плодотворно научно сътрудничество между БАН и Университетите. Противно на изкуствено насажданото противопоставяне на Академията и Университетите, аз виждам колеги от тези институции, седнали на една маса с намерение да работят заедно през следващите 3 години. Остава, да пожелаем успех на тази инициатива и нека тя да не е единствена, а да бъдем свидетели на още много проекти. Това ще допринесе за развитието на науката в България, на региона и на Европа.

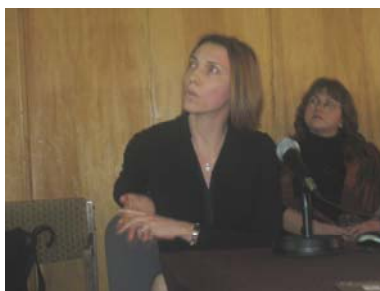
Приветствие на проф. д.х.н. Петко Петков, ректор на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас**проф. д.х.н. Петко Петков**

Искам да поздравя инициаторите на обединението на Университети и Академия в Национален Център, защото това е и моя мечта. Аз представлявам Бургаската химическа общност, която винаги много добре е работела и със СУ и с БАН. Радвам се, че тук на срещата виждам доста лица на млади колеги. В нашата наука има дефицит на млади хора, което трябва да признаем и преодолеем. Днес, малко млади хора поемат пътя на химическата наука. Университетът в Бургас, който чества 45 години от създаването си, има само един факултет който се занимава с чиста химия. Искам да пожелаем по пътен вятър на този Център и след три години да се съберем отново и да отчетем чудесни резултати.

Приветствие от Министъра на енергетиката и икономиката прочете проф. дхн Т. Спасов.

След официалните приветствия на гостите, последва представяне на Института по обща и неорганична химия при БАН от Директора на Института, ст.н.с. I ст. дхн К. Хадживанов, и на Химическия факултет на Софийски университет «Св. Кл. Охридски» от Декана – проф.дхн Тони Спасов.

Представяне на Института по полимери при БАН направи д-р П. Петров, а след него представители на Медицинския Университет представиха дейността на Медицинския и Фармацевтичния факултети.

В следобедното заседание на срещата беше направено представяне на отделните работни пакети от Модул 1, от РП1 до РП9.

РП 1. Управление

Ръководители: доц. дхн Г. Вайсилов
ст.н.с. II ст. д-р Д. Ковачева

РП 2. Материали за получаване на чиста енергия

Ръководители: проф. дхн Т. Спасов
ст.н.с. II ст. д-р Е. Жечева

РП 3. Материали за опазване на околната среда

Ръководители: проф. дхн В. Симеонов
ст.н.с. I ст. дхн Е. Иванова

РП 4. Биологично - активни материали с приложение в медицината

Ръководители: доц. д-р Е. Станоева
ст.н.с. II ст. д-р Ст. Тепавичарова

РП 5. Материали за оптиката и за молекулната електроника

Ръководители: доц. д-р С. Гуцов
ст.н.с. II ст. д-р В. Николов

РП 6. Материали на бъдещето

Ръководители: доц. д-р А. Таджер
ст.н.с. II ст. д-р Р. Стоянова

РП 7. Международни връзки и сътрудничество

Ръководители: доц. д-р Е. Василева
ст.н.с. II ст. д-р М. Михайлов

РП 8. Разпространение на научните резултати и връзки с обществеността

Ръководители: доц. д-р Т. Гърков
ст.н.с. II ст. д-р Н. Трендафилова

РП 9. Обучение и създаване на благоприятна среда за младите учени

Ръководители: доц. д-р С. Илиева
ст.н.с. II ст. д-р П. Стефанов

След представянето на всеки от работните пакети се състоя оживена дискусия, в която членовете на борда на съветниците направиха задълбочен анализ на планираните дейности, задаваха въпроси и дадоха ценни съвети и препоръки за успешна работа и обединение между партньорите в Модул 1.

проф. д-р Тони Спасов

Заклучително слово на срещата произнесе проф. д-р Тони Спасов, Декан на Химическия факултет на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“. В словото си той каза:

Скъпи колеги,

Скъпи членове на борда на съветниците на Център UNION,

В края на първата ни работна среща, от името на организационния комитет и от мое име, бих искал да благодаря на всички участници за съдържателните и информативни представяния на работните пакети, както и за оживената дискусия. Нека да благодарим и на членовете на борда на съветниците на Център UNION за тяхното отговорно присъствие и участие в работната среща, изразяващо се в уместни коментари, полезни предложения и критика, които без съмнение ще ни помогнат да подобрим работата по изпълнение на целите и задачите на Центъра. По време на днешната работна среща, ние всички се обединихме около мнението, че ключът за успешното започване на работата по проекта е обединението между Софийския университет и Българска академия на науките, представена от Института по обща и неорганична химия. Това сътрудничество ще се изразява чрез решаването на съвместни научни задачи, съвместно ръководство на докторантски и магистърски програми, съвместно организиране на конференции, семинари, летни школи и др. научни мероприятия. Ние вярваме, това ще повиши научния потенциал и активности на всички участващи в Центъра научни групи.

Накрая, като вземем предвид изказаните препоръки и коментари на участниците в днешната работна среща, нека си пожелаем успешна реализация на целите и задачите на Център UNION.

Институт по обща и неорганична химия
Българска академия на науките

Главен редактор: ст.н.с. II ст. д-р Даниела Ковачева;

Редактори: н.с. III ст. Геноева Атанасова и
н.с. I ст. д-р Елена Иванова.

Материали за публикуване се изпращат на адрес:
genoveva@svr.igic.bas.bg